

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak petek, ako je ta dan praznik pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglašje se računa po tristoletni petit-vrsti po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Smer in smisel. — Nemška svetovna politika. 2. shod narodno-radikalnega dijaštva v Celju. — Politični pregled. — Štajersko: Razno. — Koroško: Razno. — Primorsko: Trst. Razno. — Kranjsko: Razno. — Gospodarstvo: Zemljiško razdolževanje na Slovenskem s konverzijo denarnih dolgov. Podlistek: Greh se je maščeval.

Smer in smisel.

Naša šolska družba mora imeti na sebi čisto naroden značaj, radikalno narodno smer, mora biti brezobzirna, kakor je vsak, ki je v boju in ravno s tem dokaže svojo opravičenost in junaštvo do boja.

Duh „Družbe“ naj nam bi nekako kazala knjižica: „Družba sv. Cirila in Metoda, kaj je to?“ (Izdana od vodstva l. 1886.) Živ Slovenec menda ne misli, da je „Družba“ to, kakor je tam opisana, vendar se vidi, da se je prejšnje vodstvo ravnalo po tem duhu. Vse kaže, kakor da družba ni poklicana v življenje, da bi branila slovensko narodnost, ampak katoliško vero, oz. z narodnostjo vero. Ako se je tako mislilo, potem se ne čudimo neuspehom. Družba sv. Cirila in Metoda nam bodi narodna, in nič drugega. V knjižici najdemo tri točke, ki poleg neprestanega povdarjanja o obrambi katoliške vere pri Slovencih — ta stoji v tej knjižici dosledno pred narodnostjo — posebno bodejo v oči in motijo narodni značaj Ciril-Metodove družbe. Govori se tam, da obstoja tudi bratovščina sv. Cirila in Metoda in vsak Slovenec naj bi bil član družbe in bratovščine, da bi molili skupaj za ločene slovanske brate. Ti bratje se bodo že sami rešili — mi pa rešimo sebe! To je eno, a ne samo v knjigi, tudi v praksi je tako. Še „Izvestje“ iz leta 1905 piše: Hočemo dobre katoličane, značajne Slovence, zveste državljane, torej: vera, cesar, domovina! Drugo je opomba, da ministrstvo želi, naj poleg slovenskih imen pri naznanjanju podružnic pi-

šemo tudi nemška imena okr. glavarstvu. To je nezaslišno! Mi na svoji zemlji ne pripoznavamo nobenih nemških krajevnih imen, — ker ne eksistirajo razen pri vladi. Že zdavnaj bi imeli izginiti v vseh slovenskih občinah vsi dvojezični napisi. To zahteva naš narodni ponos, naša zavest. In „Družba“ bojujoča se na čelu naroda proti nemškemu nasilju, ki ji hoče baje krasti narodne svetinje, ta družba uči svoje ljudi servilnosti in pripoznava nemška imena in pravico ministrske zahteve, naj bi svoja imena pisali nemško! Za nas želja ministrstva ni merodajna, dokler niso merodajne ministrstvu naše želje in naša opravičena zahteva, da nam dá šol. Mi nismo podložniki ali hlapci, ampak državljani s svojimi dolžnostmi in pravicami! Zato imamo z vsemi drugimi narodnostmi enake pravice, in ravno nam se te pravice kratijo, zato se zanje borimo, zato je Ciril-Metodova družba! In ona se ni zavedala tega čisto narodnega svojega poklica, hotela je ugajati željam ministrstva ter pisati ponemčena imena, mesto da bi svetovala, naj se v tem oziru nikdar ne greši. In tretja zelo važna točka je, da ji je katoliški „Šulferajn“ manj nemški, nego drugi Šulferajn. Mesto se glasi:

„Da, tudi med Nemci so se našli poštenjaki, ki so izprevideli, da je najbolje držati se zlate resnice: Vsakemu svoje. Spoznali so, kako škodljiv je „šulferajn“ katoliški veri. Zoper njega so tedaj postavili na noge „katoliško šolsko družbo“, kateri namen je, pospeševati časno in večno srečo mladine, zato pa hoče ustanavljati kat. šole in razširjati krščanske resnice, v šoli in družini. Ta družba ima malodane enaka pravila kakor Dr. sv. C. i. M. Na čelu tej družbi je kardinal Dunajski in škof Št. Pöltsenski.“

Za narodno šolsko „Dr. sv. C. in M.“ pride le Nemec v poštev, vse drugo odpade. Ako se naše dete potuji, je vseeno, ali je potem ka-

toliško ali protestantsko — potujči se. Ni pa ostalo samo tam napisano, ampak tudi v resnici se je godilo tako, da so bile pege na čisto narodnem značaju „Družbe“. Družba mora biti taka, da zanjo z veseljem delujejo vsi Slovenci, brez razlike prepričanja. V nji je združen boj vseh proti volku, ki sili v našo zemljo. — Gre se za narodnost, ne za versko prepričanje. Je li Družba kulturna in napredna institucija, naj tudi v tem smislu deluje. Cela slovenska inteligenca deluje danes v „Družbi“ in za Družbo, in naj se toraj sname z nje vse, kar bi moglo motiti čisto jasni pojem. Narodnost na podlagi prosvete. — Želeti je, da bi imela Družba več smisla za svoje delo. Za to pa ji je treba ljudij, ki se v tem spoznajo. Potem bo nje delo resno, vstrajno, uspešno. Ukoreninila se bo Družba in zarastla v narod. Njen poklic je velik na mejah in v notranjosti.

Osrednjemu odboru, v slučaju tudi večjim pokrajinskim podružnicam naj bi stal ob strani akademski odbor. To imajo vsa češka narodna društva. Akademski odbor ima v prvi vrsti namen biti moralna opora „Družbe“. S svojim drobnim delom bi naj podajal temelj Družbinemu delovanju, opozarjal naj bi na nove potrebe, nasvetoval nove institucije in nova sredstva. Z akad. odborom bi bilo tu prvo jamstvo, da se družba ne postara, da ne zaostane, da pride vanjo vedno novo življenje, mlade sile. Naj bi se to upoštevalo in naj bi se poslušal pri odborovih sejah tudi nasvet akad. odbora. Manjšinski odseki v akademskih društvih pa naj bi ravno po akad. odboru urešničevali rezultate svojega dela in raziskavanja, da se ob pravem času pokrije vsaka vrzel, ki bi nastala na meji, da more tako Družba točno izpolnjevati svoje dolžnosti. Ako pogledamo danes še zelo zapuščeno polje našega obrambnega dela, vidimo, da smo šele v začetku in da čaka še obilo dela. Treba je skupnih moči,

Greh se je maščeval.

(Povest iz življenja slovenskega ljudstva. Spisal I. V.)
(Dalje.)

Tako je mislil Janez ob tihih večerih in hrepenel domov. Podnevi pa je delal; služil si je denar in ga hranjeval. Tuintam je prišel v nedeljo k njemu Oren; pogovarjala sta se in se potem zopet ločila.

Poletje se je nagibalo h koncu; v nočeh je že vstajala siva megla na ravnini in legala na mesto. Bližali so se pusti dnevi, polni otožnosti in dolgega časa... In takrat je pisal Janez prvo pismo domov in mu priložil prvi zaslužen stotak. Za zdaj ne more poslati več; prislužil si je sicer veliko, a tudi veliko izdal za potrebe, ki jih je imel v začetku. Zdaj se je uredil in pozneje pošlje več. Godi se mu dobro in ima veliko službo. —

Ko je odpisal pismo, se ga je lotila otožnost. Sedel je dolgo tisti večer pri mizi in strmел v temo. Zunaj je bilo nebo oblačno, in dež je rosil enakomerno na zemljo; tisti drobni dež, ki začne padati jeseni in je tako mučen

za človeško dušo. Pada cele dni, tiho in enakomerno pada, in megle leže globoko v dolini...

V Janezu so vstajale težke, otožne misli, in navdajale so ga zle slutnje. Čudno, nočoj se mu je usilil med misli prvič spomin na smrt. Prišla bo k njemu in ga objela v tujini. Zgrudil se bo in padel v grob; nihče ga ne pride obiskat tja na tihi kraj, kjer počivajo ljudje v svetem miru. Zapuščena bo njegova gomila, in rože ne bodo rastle tam; hodili bodo ljudje čez njegov grob, in nihče se ne bo spomnil nanj...

Janez je zaprl trudne oči. In zdelo se mu je, da stoji pred njim nekdo, natančno je slišal rahlo, enakomerno dihanje, in v vse ude mu je stopil mraz. Čutil je, da ga gleda tisto bitje z mirnim, žgočim pogledom, in ni se upal odpreti oči. Bal se je, da zagleda pred sabo veliko, belo ženo; koso drži v koščeni roki in mu gleda naravnost v obraz.

Janez se je stresel; in tedaj je počilo tam v kotu nekaj, kot bi stopil nekdo trdo na tla. Odprl je oči, a ni videl drugega, nego temo, ki se je razgrinjala po sobici. Hitro je prižgal luč, da bi se iznebil neprijetnih mislij, toda zaman. Polastile so se ga popolnoma in ga

spremljale, kamor je šel. Čutil se je utrujenega in bal se je, da ne bi zbolel kar naenkrat. —

In prišla je jesen. Bila je mrzla in polna sivih, težkih megla, ki so se vlačile leno čez dolino. Padal je dež v velikih nalih; tuintam je prenehal, in pokazalo se je za hip jasno nebo. Toda kmalu se je prepreglo zopet z gostimi oblaki, in spet se je vilo...

Oren je prišel obiskat prijatelja in ga našel za pečjo. Kuril je velik ogenj in bil zavrt v dolg plašč. Začudil se mu je Oren in mu pogledal v obraz. Prestrašil se je; kajti Janezovo lice je bilo blede in upadlo. Oči so mu bile globoko udrte in so gledale trudno na prijatelja.

„Za Boga, Janez, ti si bolan!“ je vzkliknil Oren prestrašen. „Bi pa šel k zdravniku.“

Janez se je premaknil na stolu in se nasmehljal trudno. „E, kaj bom bolan! Samo malo me zebe. Pa to bo že samo prešlo; treba je samo malo hoteti.“ — Vstal je in šel parkrat po sobi.

„A vseeno bi bilo dobro, če bi stopil k zdravniku,“ mu je prigovarjal Oren. „Pomisli, če bi resno zbolel! Kaj bi bilo potem? V tujini

ki naj jih združi dobra organizacija. Veliko delo more izvršiti le zdrava „Družba“, ki razpolaga z obilnimi silami, z bogatimi sredstvi. Sredstva so ji odprta, sile tudi. Pridi torej in vzemi! Družba naj ne bo kraj časti in zaslug, ampak resnega narodnega dela. Le na ta način bo mogla „Družba“ vzgojiti v notranjosti in na mejah tisti krepki narod, ki bo stal hrabro proti navalu tujstva, pa pridi od katerekoli strani. Njo goji narod, ona naj narod goji. Ako narod spolni svojo nalogo, naj spolni tudi ona svojo. V tem ji je zagotovljen uspeh. „Družba“ se ne sme starati, mora napredovati. Kar je bilo torej še prav pred 25. leti, če je bilo s stališča narodnosti prav, to danes morda ni več opravičeno, zato naj se „Družba“ reformira, zboljšuje, prilagodi razmeram, modernizira, ker sicer lahko izgubi živo silo pod seboj, ki jo rodi. V nekaj letih nenapredka v „Družbi“ so nasprotniki zelo napredovali. Da se zaostalo popravi, in da se začne novo intenzivnejše delo, to bodi naš cilj.

Nemška svetovna politika.

Nemcem so njihove meje preozke, zato se izseljujejo iz svoje domovine in kmalu ne bo več mesta na zemlji, ki bi bil brez njih. Zlasti slovenski in sploh evropski jug je že poln in takorekoč prenasíčen nemškega življa. To pa pomeni za nas ogromno nevarnost, ker Nemci, kamor pridejo, so tudi oznanjevalci nemškega političnega evangelija, njegovi prvi borec.

O germanizaciji po Slovenskem govorimo dannadan in očitó je, da se je še nikoli ne zavedamo dovolj. A kakor pri nas, tako je drugje. Po vsem Balkanu se nahajajo že nemške kolonije, na Ogrskem napreduje germanizacija tiho ali gotovo. Turčija je polna nemških naselbin, a kako strahovito napreduje germanizacija v Bosni pod varstvom avstrijske vlade, ki zatira Hrvate in Srbe na korist nemškemu življu, o tem pišejo njihove novine žalostne stvari. Čez Bosno pa se pangermanizem zmagovalno spušča k Egejskemu morju, k Solunu.

Na južnem Tirolskem, v Trentinu, je na dnevnem redu borba med Italijani in Nemci. Bismark se je izrazil leta 1866., da Trentin spada k nemški državni zvezi. Naj Nemci dobe to deželo v svoje roke in nastežaj so odprta vrata vsem zahtevam nemškega imperijalizma.

Severne države so spoznale vedno naraščajočo nemško nevarnost in so zato na potu medsebojne zveze zoper Nemčijo, oz. se bližajo Angliji, in ti odnošaji bodo pokosili nemške nade.

Nemci napredujejo na vseh straneh metodíčno in vztrajno, prodirajo na polju trgovine in industrije, a tvornice in naselbine okoli njih imajo pomagati, da se uresničijo njihove politíčne težnje. Nemci osvajajo svet tudi potom

si, in nihče bi ti ne stregel ljubeznivo. Zapuščen bi bil ...“

Janez se je pretegnil in se zasmejal. „Jaz da bi zbolel? Še nikdar v svojem življenju nisem bil bolan — ej, kopriva ne pozebe! — Pustiva rajši to — povej mi, kaj je pri tebi novega?“

„Veš, prišel sem ti povedat, da se v kratkem oženim.“

„Oženiš?“ se je začudil Janez. „Ne delaj se norca.“

„Resnično — ravno včeraj sem snubil hčer svojega gospodarja. Nekaj časa se je upiral, toda slednjič je le privolil, ker je bila tudi hči z mano zadovoljna. Mož misli kmalu opustiti delo, ker je že star, in mi prepusti vse posvetstvo ... Rečem ti, da imam srečo, in težko, da bi se vrnil še domov — morda na stara leta.“

Oren je bil ves vesel in pravil je o svojih naklepih. Janez ga je poslušal in mu ni zavidal. Ko se je hotel ločiti prijatelj od njega, se je zavil tesneje v plašč in rekel:

„Spremljam te malo pota. Pojdiva.“

„Ostani rajši doma!“ mu je branil Oren. „Bolani si.“

svojih naselbin, čeprav nemška zemlja meri nad 12 milijonov štirinajških kilometrov.

Zadnji čas obrača Germanija svojo pozornost severni Afriki, Maroku in Tripolitani. Zadnja leta je Nemčija izvozila 9 milijonov nemškega kapitala, in sedaj je tam naloženega 9 milijonov nemškega denarja. V Tripolitani pa, med turškimi trgovci, politiki itd. razsiplje silno denarja za agitacijo v prid nemške okupacije.

Glavna težnja nemške naseljevalne politike je šla še pred par leti proti skrajnemu iztoku. A vsled rusko japonske vojne, po kateri je v neznani meri zrastel japonski vpliv na azijski celini, so nastale skoro nepremostljive zapreke nemški ekspanziji na obalah Kitajske, in zato je Nemčija obrnila svoje korake proti Ameriki. V Braziliji živi že nad pol milijona Nemcev, ki so skoro vsi braziljanski državljani. V njihovih rokah je vsa industrija in trgovina, a v nemškem jeziku izhaja v Braziliji 22 listov. V mnogih mestih, vsa sela jih je že popolnoma nemških, zamenjuje nemška zastava braziljansko. Nemški kapital presega vsoto 20 milijonov šterlingov (funt šterling. = 24 kron), v nemških rokah je že nad 8000 kvadratnih milj zemljišč, za katera Nemci pričakujejo, da se združijo z materjo zemljo.

Nemški cesar Viljem II. hrepeni tudi po Palestini. Turčija, zlasti Palestina je postala nekaka obljubljena dežela, in tu je našel pangermanizem plodna, še neobdelana tla. Viljem II. hodi rad na božjo pot v Palestino, s turškim sultanom Abdul-Hamidom ga veže ozko prijateljstvo. Pod njegovim varstvom je osvojila Germanija največja tržišča v Levantu. Ako omenimo poleg neštevilno nemških trgovskih potnikov „Deutsche Levante Linie“ s 100.000 tonami, „Deutsche Bank“ z glavnico od milijonov in milijonov mark, na stotine kilometrov nemške železnice — dobimo jasen pojmo, kako so v Levantu čvrsti temelji nemškemu gospodarstvu.

V Palestini je že zasejano prvo seme nemškega imperijalizma. Brez števila poljedelskih nemških društev, potem ljudskih, književnih, zabavnih, vse po receptu cesarja Konstantina, da je prvi pogoj za podjarmljenje kakšnega naroda to, da ga znaš dobro zabavati. Nedavno je ustanovljeno tudi društvo za pridelovanje pavole ob železniški progi, a trgovina in industrija je tukaj samo monopol nemških podjetij, ki so začetek in ognjišče pangermanskih želj in upov.

Veliko delavnost, ki stremi tudi za razširjenjem nemške svetovne vlade, razširja Nemčija tudi na morju. V nemških arzenalih delajo na vse kriplje. Neprestano grade in grade, ladjo za ladjo, oklopnico za oklopnico. Koncem lanskega leta je imelo nemško bojno brodogradilništvo 124 ladij z 542.588 tonami ter 126 torped, a zdaj grade 22 novih ladij. Trgovsko nemško brodogradilništvo

A Janez si ni dal dopovedati ničesar. Prijel ga je pod pazduho, in tako sta stopila na cesto. Prenehal je bil dež; prikazalo se je modro nebo in mrzel veter je pihal nad mestom. Janeza je streslo, in zbolela ga je glava. Noge so mu postajale težke kakor svinec in jelo se mu je vrteti v glavi. A vendar je šel s prijateljem še dalje in se ločil od njega šele čez pol ure.

Ko se je vračal, je le še komaj stopal. Zdelo se mu je, da visi na njegovih nogah nekaj težkega, svinčenega, ki mu brani naprej. Postal je vroče, in v glavi mu je šumelo. Čutil se je slabotnega, da bi padel na trda tla. Šel je naprej in se opotekal, kakor bi bil pijan. Zmedla so se mu misli, in videl je pred sabo vse, kot bi bilo zavito v meglo.

„Za Boga, kedaj pridem domov?“ je zamrmral. „Črez Pišenco še moram in potem dalje črez pašnik ...“

Zdelo se mu je, da je zopet doma. Gre z Vršiča in se bliža rodni vasi. V daljavi se svetijo okene, in zimski večer leži nad planinskim svetom. Gre po snegu in udara se mu ...

Ljudje so ga pogledovali začudeno in mislili, da je pijan. A Janez se je opotekal dalje; oči so se mu bile odprle široko, tresel

je trikrat večje od italijanskega, a nova naročila rastejo kot v pravljici. Lani je delalo 72 ladjedelnic tako, da so morale odbiti mnogo novih ponudb, a število zgrajenih ladij je bilo za 17% večje od l. 1905.

Nemčija mora imeti na vsak način dostop do Jadranskega morja, ker ji je potreben za izvršitev njenih naklepov v Sredozemskem morju. Trst imenuje zato Hamburg na Jadriji. Od Grada pa do Opatije je spletena mreža nemških podjetij. V Trstu so štiri nemške šole, ki jih vzdržuje avstrijska vlada, in v Istri ni večjega mesta, kjer bi ne cvetel germanizem. Pulj že smatrajo kot nemško mesto, a kapital iz Nemčije prodira vedno naprej.

Na vse strani sega toraj nemški vpliv, in ne čudimo se, da je na Slovenskem pritisk germanske klade neznosen. Nemška nevarnost obstoji in je velika, za nas usodepolna! Spreglejmo!

K.

2. shod narodno-radikalnega dijaštva v Celju.

Pretekli teden se je vršil v Celju II. shod narodno-rad. dijaštva, ki je zopet pokazal, da je to med Slovenci edina napredna struja, ki ima jasno začrtano pot, je dobro organizirana in ki zna z duhom časa napredovati in spopolnjevati svoj program.

Narodno radikalna struja, ki je dosedaj še samo dijaška, ki pa že kot taka znatno vpliva na razne strani našega javnega življenja, se je začela kakor znano pred šestimi leti kot reakcija proti stari liberalni stranki in burševskim razvadam slov. dijaštva. Pred dvema leti je stopila prvič javno pred slov. narod na svojem I. shodu v Trstu*) in že tedaj vzbudila občo pozornost. Delovanje počitniškega društva „Prosvete“ je njeno ime še bolj razneslo med vse sloje slovenskega naroda.

Na tržaškem shodu je povedalo nar.-rad. dijaštvo svoj svetovni nazor, svojo zahtevo po narodni avtonomiji in splošni in enaki volilni pravici ter obširno razpravljalo o dijaški samizobrazbi, dijaškem gmotnem stanju ter ljudski izobrazbi. V ospredju celjskega shoda pa stoji šolsko in obrambeno vprašanje, spojeno z gospodarskim vprašanjem.

Shod se je vršil od 5. do 8. septembra v celjskem „Narodnem domu“. Začel se je z občnim zborom „Prosvete“, ki se je vršil v „Skalni kleti“.

I. Občni zbor „Prosvete“.

Poleg dijakov, katerih je bilo okoli 120, so bili navzoči tudi državni poslanec in župan

*) O shodu je izšlo posebno poročilo: „Iz naroda za narod“, ki se dobiva v upravnistvu „Omladine“. Ljubljana, Breg št. 12. Cena 1 K.

ga je mrz in pred njim se je delala tema. Videl ni več, kam gre, in tudi čutil ni več, kaj se godi okrog njega. Naenkrat se je zadel ob nekaj trdega, omahnil je in padel brez zavesti na klop.

Krog njega se je nabrala gruča ljudi. Gledali so ga, ugibali in tuintam se je zasmejal kdo. Skozi množico se je prerinil stražnik in stresel neprijazno nezvestnega fanta.

„Pijan je, mrha!“ je zasiknil srdito in se obrnil k ljudem. V tem pa je stopil bliže star gospod; prignala ga je bila sem radovednost, in množica se mu je odmaknila radovoljno. Preiskal je nezvestnega človeka in se potem obrnil k stražniku.

„Ni pijan, ampak bolan. Nesite ga v bolnišnico ...“

Stražnik je odšel in se vrnil kmalu. Za njim sta stopala dva moža in nesla nosila. Položili so nanje bolnika, in ljudje so se razkropili. Molče sta korakala moža in gledala v tla. Tupatam se je ozrl kdo mimohiteh na mladega fanta, ki je ležal nepremično na nosilih; ozrl se je potem vstran in hitel še hitreje naprej ... Nebo, ki se je zjasnilo za nekaj trenutkov, so zakrili spet sivi oblaki, in zopet je padal dež ...

(Dalje prih.)

Ivan Hribar, dr. Vekoslav Kukovec, dr. I. Serneč itd. Mnogoštevilna celjska inteligenca je bila le slabo zastopana. Hotela je s tem najbrž pokazati, da ji ni nič prav povolji, da si je izbralo n. r. d. baš Celje za svoj II. shod. Zborovanje je otvoril predsednik „Prosvete“ jurist E. Rekar, ki je orisal v kratkih besedah delovanje „Prosvete“ v preteklem letu in pozdravil navzoče. Poslanec Ivan Hribar je pozdravil nato kot predsednik izvrševalnega odbora narodno napredne stranke na Kranjskem nar. rad. dijaštvo kot ono strujo, ki je reformirala slov. dijaštvo, nastopila proti sabljanju in pijančevanju ter začela s pozitivnim drobnim narodnim delom. Spominjal se je časov, ko se je ustanoviteljem nove struje povsod zabavljalo (predvsem „Slov. Narod“ in dr. Tavčar!!) in jih zasmehovalo. Toda to je že prešlo. Danes je struja zmagonosna in pred njenim programom ima tudi on rešpekt. Želi, da bi se vse napredno dijaštvo pridružilo narodnim radikalcem. Za Hribarjem je pozdravil dr. Kukovec zborovalce v imenu štajerske „Narodne stranke“, katere kulturni program se krije s programom „Prosvete“.

Nato je podal jurist Fr. Trampuž tajniško poročilo, ki omenja, da se je društveni delokrog razširil na vse slov. ozemlje, društveno delovanje pa koncentriralo predvsem na meje. Društvo ima že 4 podružnice, ki vse dobro delujejo. Glavno jedro društvenega delovanja je tvorilo ustanavljanje ljudskih knjižnic, katerih ima društvo sedaj že 34. Poleg ustanavljanja lastnih knjižnic je društvo posredovalo tudi pri reformi raznih čitalnic in pri ustanovitvi ljubljanske javne čitalnice in knjižnice. V zadnjem času je vpeljalo društvo akcijo za izvedbo gesla „Svoji k svojim“.

Knjižničarjevo poročilo, ki ga je podal jurist Albin Pleško, poroča, da ima centrala 24 javnih ljudskih knjižnic z 1850 knjigami. V preteklem letu je osnovala centrala 8 novih knjižnic in ustanovi v kratkem še tri.

Iz blagajniškega poročila, ki ga je podal jurist Anton Sodnik, je razvidno, da ima društvo 2246 K 15 v. premoženja in da je imelo v preteklem letu 1880 K 75 v. dohodkov (med temi 622 K darila) in 1867 K stroškov. Proračun izkazuje 500 K primankljaja. Promet se je v preteklem letu počel.

Od podružnic je najbolje delovala podravska podružnica, ki deluje ob skrajni slov. nemški meji in je ustanovila v preteklem letu 7 knjižnic. Celjska podružnica je ustanovila dve knjižnici.

Pri debati o odborniških poročilih je govoril dr. Kukovec za zvezo naprednih nepolitičnih društev, jurist Kramer o predavateljskih kurzih, živinozdravnik Adolf Ribnikar pa o ustanavljanju knjižnic po vojašnicah.

Nato so se vršile volitve, pri katerih je bil izvoljen za predsednika jurist Avg. Munda.

Pri slučajnostih je predlagal phil. Breznik, naj izda Prosveta tiskana navodila za snovanje ljudskih knjižnic ter naj ustanovi zvezo ljudskih knjižnic, ki bi nadzirala knjižnice v njih poslovanju, naročala jim knjige ter ustanovljala nove. Dr. Kukovec želi še enkrat, naj osnuje „Prosveta“ zvezo izobraževalnih društev. Phil. Lah je govoril o potrebi izdajanja cenениh knjig in jur. Fettich o vzornih pravilih za društva, ki jih je založila „Akademija“. Jurist Zalokar se je pritoževal, zakaj se „Prosveta“ ne zanima tudi za slov. laško mejo. Jurist Fettich mu je odgovoril, da sta ustanovljeni za te kraje „Adrija“ in „Balkan“ in da bo „Prosveta“ šele tedaj razširila svoj delokrog tudi na Primorsko, če bo videla, da omenjeni društvi ne izpolnjujeta svojih dolžnosti.

II. Prvo plenarno zborovanje shoda.

V petek dopoldne ob 9. uri so se pričela glavna zborovanja. Otvoril jih je predsednik eksekutive narodno-rad. dijaštva jur. Albert Kramer („Tabor“ — Gradec) ter vtemeljal v kratkih besedah potrebo in pomen shoda. Pri volitvi predsedstva so bili izvoljeni jur. Albert Kramer za predsednika, jurist Lipold („Adrija“ — Praga) in phil. Kadunec („Slovenija“

— Dunaj) za podpredsednika, za zapisnikarja pa jurist Klepec in abiturijent Fux.

Predsednik Kramer pozdravi nato navzoče Celjane, deželnega poslanca dr. H. Tuma, ki je bil tudi na prvem shodu, zastopnike slov. učiteljstva in starejšine nar.-rad. društev, predvsem dr. Gregorja Žerjava in ostale navzoče.

Po prečitaniu došlih brzojavk govori jurist Kramer o razvoju nar.-rad. dijaštva od tržaškega shoda do danes.

Nastopili smo kot reformatorji slov. dijaštva in to nalogo smo tudi uspešno izvrševali. Ugled slov. dijaštva se je povzdignil, pijančevanje in kvartanje pojema in dijaštvo se zanima za narodno podrobno delo. Napadalo se nas je najbolj radi nadstrankarstva, to pa, ker se nas je napačno umevalo. Dijak ne pripadaj zato nobeni politični stranki, da se lahko razvija, da lahko napreduje in ga pri tem ne ovira strankarska disciplina. Glavno nam je svetovni nazor. Boj za svetovni nazor stavimo nad politično strankarstvo. Naš svetovni nazor je napreden, popolnoma nasproten klerikalnemu. Naprednost pa se kaže ne v besedah in frazah, marveč v delu. Omenja delovanja „Prosvete“ in reformo Ciril-Methodove družbe.

Po Kramarjevem govoru, ki je bil živahno sprejet, je govoril tehnik Josip Pavlin o dvobojnem vprašanju.

Kot napredna dijaška struja moramo z vso odločnostjo zavračati dvoboj kot protinravno, protikulturno in zastarelo sredstvo v obrambo osebne časti. Danes obsojamo gladiatorske boje, španske bikoborbe, japonski harikiri in obsojati moramo tudi dvoboj, ker je nekaj ravno tako surovega kot bikoborbe itd. Naziranje, da je le oni časten, ki z orožjem brani svojo napadeno čast, ne bazira na pravi podlagi. Ali je s tem, da se žalivec in žaljenec bijeta, dokazana upravičenost oziroma neopravičenost žalitve? In ako recimo pade v boju neopravičeno žaljeni, ali je s tem dobil zadoščenja za napadeno čast? Gotovo ne. Tudi o pogumu se govori pri dvoboju in se ž njim isti zagovarja. Toda pogum ima tudi hudodelec, da izvrši svoje zločinstvo. Pravi pogum pa kažemo le s tem, da izvršujemo dolžnosti, ki jih imamo napram sebi in okolici. Tudi menzure zavračamo, ter jih smatramo za duel. Duel je veliko socijalno zlo, ki je pogubilo že nešteto mladih življenj in je le nesmiselnost družabnega bontona.

Čast smatramo za socijalen pojem, za merilo naše osebne vrednosti v očeh družbe. Zato jo potrebujemo in si jo moramo ohraniti. V njeno obrambo si potrebujemo razsodišč, ki razsodijo, ali je bilo postopanje žalilca utemeljeno ali ne. Ustanoviti hočemo zato slovensko antiduelno organizacijo, ki naj poleg boja proti dvoboju skrbi tudi za obsežno varstvo osebne časti. Proti dvoboju so tudi vojaški krogi. Domobranski minister Welsheimb je sam dejal, da bo armada z veseljem pozdravila boj družbe proti dvoboju.

Pri debati so govorili dr. Gregor Žerjav, ki omenja, naj antiduelna liga brani čast tudi neakademikom in naj bo zato splošna; dr. Tuma pravi, da če je slov. dijaštvo še surovo, potem je dvoboj utemeljen, kot boj proti surovosti. Prava obramba proti dvoboju je socijalna izobrazba. Današnje dijaštvo še preveč zanemara formalno izobrazbo. Zahteva več občevarja dijaštva v ženskih družbah. Boj proti dvoboju mora biti utemeljen v našem svetovnem nazoru, šele potem bo uspešen, ker bomo šele potem mogli soditi, ali ravnamo častno ali ne. Jur. Kramer govori proti dijaškim menzuram iz materijelnih razlogov, ker požro iste preveč denarja. Jur. Fettich omenja, da je dvoboj razširjen danes le v onih dijaških krogih, ki so dobro situirani. Dr. Tuma pravi, da je treba onega, ki se dvobojuje, izključiti iz dijaške družbe. (Dalje prih.)

Politični pregled.

Deželni zbori. Dne 16. septembra začno svoje jesensko zborovanje naslednji deželni zbori: Češki, štajerski, koroški, gališki, zgornjeav-

strijski, solnograški, bukovinski, moravski in slezijski.

Državni zbor se snide sredi oktobra. Ker gre pred Božičem na počitnice, je čas za njegovo delo kratko odmerjen. Vlada pač računa s tem, da naj reši samo njene predloge, to se pa nikakor ne vjema z nalogami ljudskega parlamenta. Parlament, ki nima dovolj časa za zborovanje, mora postati navadna mašina za dovoljevanje državnega proračuna in rekrutov. Ustavno pa to nikakor ni.

Dalmatinski deželni zbor je imel dne 9. t. m. prvo sejo v jesenskem zasedanju. Deželni glavar je našteval mnogobrojne načrte, ki pričakujejo rešitve, med temi so tudi taki, ki jih je sprožila vlada za povzdigo gospodarskih razmer v Dalmaciji.

Nagodbena pogajanja med Avstrijo in Ogrsko so se zopet začela. Dunajska vlada je zelo nadepolna, češ, da se bo Ogrska udala. Zares je že dovolj teh večnih pogajanj, pri katerih Avstrija potegne vedno krajši konec. Sedanje razmere so nevdržljive, in avstrijsko gospodarstvo trpi veliko škodo iz ozirov na celokupnost naše monarhije, ki ne zadovoljuje nikogar. V dosedanjih pogajanjih se je pokazala Avstrija jako popustljivo napram Ogrski, in sedaj je že sploh samo z velikimi žrtvami od naše strani mogoče, skleniti nagodbo z Ogrsko, ki ima že malone moč in oblast samostojne države.

Češko narodno gibanje. V Prahaticah na južnem Češkem sta se vršila v nedeljo dva velika politična shoda, nemški in češki. Ta kraj je ob jezikovni meji, in se bije strasten boj, kateri narod bo v prihodnje tu gospodaril. — Velika pol. shoda sta se vršila tudi v Vitkovicah na Moravskem. Češkega se je udeležilo okrog 8000, nemškega 4000 oseb. Na češkem shodu so sklenili bojkot proti Nemcem in protestirali proti ponemčevanju delavcev v tamošnjih tovarnah.

Štajersko.

Iz Celja: II. shod narodno-radikalnega dijaštva v Celju se je obnesel prav povoljno. Predavanja so bila krasna in kažejo, da se naši dijaki brigajo tudi za res koristne stvari. V nedeljo smo naredili izlet v Žalec. V Žalecu pa ni bilo vse v redu. Žalčanov samih je bilo na koncertu malo. Veseli smo se z večernim vlakom pripeljali nazaj v Celje — in o čudež — inzultral nas ni nihče. — V ponedeljek zvečer so se pripeljali tukajšnji domobranci od orožnih vaj. Pričakovala jih je slavna celjska „burska“ godba. Smešno pa se mi je videlo, da naše uboge vojake poveljniki vlačijo skozi celo Celje, ko bi bili vendar lahko izbrali krajšo pot proti vojašnici. Ako hočete, častniki, pred celjskimi „nemškimi“ mogote paradirati, storite to lahko sami, a nas, slovenske vojake, pa le pustite pri miru z vašo godbo in parado, ker vemo, kako nas celjski nemčurji črtijo in ovajajo. Bolj po godu so vam bili lansko leto Prusi, ki so se peljali „divje“ Afrikance „kulture“ učiti. Tem ste dajali šampanjca, smodk in bogve kaj. Tukaj ste kazali svoje pravo nemčursko srce. Sicer pa se samo hlinite naprej in nazaj, navzdol in nazgor.

Perun.

Iz Gornjega grada. (Dopis.) Večkrat se je že povdarjalo, da so naši kmetje večinoma nazadnjaški, in da jih sploh ni dobiti za napredne ideje. Resnica je, da je dosti neizobraženih, saj pa tudi nimajo priložnosti do izobrazbe in napredka. Inteligenca, katere dolžnost je med narodom širiti izobrazbo, pa menda zastopa birokratsko stališče, da mora biti med izobraženci in neizobraženci kitajski zid. En primer: Tukaj obstoji Čitalnica veliko let, in letnina je tako visoka, da kmet, oziroma delavec ne moreta pristopiti zraven. Zakaj bi se delavcem ne dovolilo za nizko letnino pristopa? Ako bi to naredili, potem bi pokazali, da Vam je res mar ljudska izobrazba. Več delavnosti med ljudstvom in več demokratizma!

Nemška nesramnost. Dunajski listi pri našajo naslednjo vest: „Več praznih uradniških mest v krajih z nemškim prebivalstvom na

južnem Štajerskem so zadnji čas zasedli pri justičnih in naučnih oblastih Slovenci. Občinski zastopi v Ptuj, Celju, Cmureku, Lipnici, Brežicah so vložili enoglasen ugovor zoper te poskuse sloveniziranja nemških krajev in zahtevali od nemških poslancev, da takoj ko se snide parlament energično nastopijo zoper stremljenja, da se spremeni posestno stanje. Tozadevne sklepe so izročili nemškimi parlamentarcem štajerskim in trem nemškim ministrom. — Zloba brez primere! Ves južni Štajer je slovenski, a nemška predrznost nam krati slovenske uradnike! Boj do skrajnosti!

V celjski okolici imajo Nemci plačane priganjače, da love slovenske otroke za nemške šole v mestu. Od celjskega slovenskega političnega vodstva pa se nikdo ne gane. Kje je društvo „Naprej“? Ali tako spolnjuje svojo nalogo? Naj se raje prekrsti v „Nazaj“! Tako usodni čas kot sedanjí ni našel nikjer drugje na Slovenskem tako majhnih ljudi kot vprav v Celju, v mestu, ki je na slovenskem Štajerskem najznamenitejše in za našo prihodnost največjega pomena. Naši potomeci bodo proklinjali malomarnost in nezavednost sedanjega rodu.

„Südmark“ je imela v nedeljo v Mariboru svoj letni občni zbor. Namen tega Slovincem sovražnega društva je znan: Podpirati vsenemško stremljenje tako, da se naselijo Nemci po slovenskih pokrajinah. „Südmark“ kupuje slovensko zemljo, zlasti ob meji, naseljuje nemške kmete in delavce, podpira nemške učitelje itd. Na dan zborovanja je viselo v Mariboru vse polno vsenemških zastav, frankfurtaric. — Na pozdravnem večeru je dr. Hoffmann-Wellenhof povdarjal, da ima Maribor dolžnost ovirati prodiranje Slovincem proti severu. Na občnem zboru so izvolili tudi naseljevalni odsek! Sedlak z Dunaja je priporočal, naj Nemci pridno kupujejo „Südmarkine“ srečke, ker bo imelo društvo 120.000 kron dobička, ako proda vseh 300.000 srečk. Od avgusta 1906 do avgusta 1907 je ustanovila „Südmark“ 129 novih podružnic, število društvenih članov se je povišalo na 12.000, tako da šteje društvo sedaj 38.200 članov v 398 podružnicah. Društvenemu odboru se je dovolil kredit do 200.000 kron za nakupovanje posestev in posojila. Lani se je kupilo dvoje posestev na meji (pri Št. Ilju). Člani odbora so se pritoževali, da nimajo nemški zavodi in bogataši nobenega smisla za „varovanje nemške posesti.“ Na shodu se je vobče samo govorilo o „tlačenih“ Nemcih, zlasti se jim baje hudo godi na južnem Tirolskem. V vodstvo društva je voljen tudi pl. Derschatta, železn. minister. Povdarjalo se je delo nemških akademikov za društvo; dosegli so lepe uspehe. — Kdaj bomo vendar sprevideli Slovenci, da nam je treba enakega obrambnega dela, drugače poginemo! Ali smo res obsojeni v narodno smrt?

Hrastnik. Otroški vrtec. S 1. oktobrom se otvorila v Hrastniku dva razreda otroškega vrtea. Vsled prevelikega števila otročičev sta bila preteklo leto dva oddelka, da so prihajali mali le po pol dneva v šolo. Letos bodo lahko puščali starši otroke po ves dan v šoli.

Nemški Schulverein postavi nemško šolo in otroški vrtec v Hrastniku na svoje stroške. Povišal je tudi podporo za šolo na Pragarskem.

Koroško.

Iz Celovca. Dne 31. julija so končale naše gimnazijske in realne šole letošnje šolsko leto. Kar se tiče slovenščine, razlagala se je kakor doslej v štirih razredih, v prvih dveh v nemškem, po ostalih pa v slovenskem jeziku. Štela je slovenščina nekaj prav vnetih učencev, ki se v govoru in pisavi pridno vadijo v svojem maternem jeziku in prav vesel up obetajo za prihodnost; upati je, da se tudi v ostalem sčasom na bolje obrne, da posije solnce tudi pred naša vrata. Kaj nam prinese novo šolsko leto, tega še ne vemo; veseli bomo, da se le za korak dalje pomaknemo. — V ljudski šoli je jela slovenščina spet lepše napredovati; gg. učitelji se bolj in bolj vnemajo zanjo (čast. duhovščina, le malo je izjem, je skozinskoz domorodna) in z novim šolskim letom se vpeljejo po ukazu visokovrednega krškega knezoškofijstva v naše

šole namesti nemško-slovenskih polovičaric izvrstna slovenska berila, ki jih je dal naš preljubljeni šolski svetovalec gosp. dr. Fr. Močnik sestaviti. — Pri tej priložnosti bodi naznanjeno, da naš vis. čast. g. šolski svetovalec ravno sedaj naše ljudske šole pregleduje in učnike k popolnemu uku svojega maternega jezika živo spodbada. Hvala in slava mu! — Tudi v naših sodnijah se slovenščini nekaj boljše godi, kakor prejšnje čase. Z osebami, ki le slovenski umejo, opravlja se vsa sodnijska obravnava v slovenskem jeziku, česar se moreš pri deželni sodnji v Celovcu skoraj vsak teden večkrat prepričati. Spoznava se bolj in bolj, da je slovenščina godna za uradno rabo, če so le gg. uradniki godni za slovenščino. — Tako slove dopis — ali, o prijatelji — ne od letos, ampak iz l. 1862, in je bil natisnjen dne 1. avgusta v Janežičevem „Glasniku“. Koliko je od tedaj slovenska stvar v Korotanu nazadovala, je očitno. Slovenščina je spodrinjena s srednjih in ljudskih šol, izgnana s sodišč, in šolski svetovalci so glavni germanizatorji naših šol. Koroška politika hodi konservativna pota že od nekdanj, kot kaže nek drugi dopis iz istega leta: „Naj nas sreča gladi, ali tepe, stojmo za vero, za domovino, za cesarja, gotovo posije solnce tudi pred naša vrata.“ — Kam je privedlo to geslo slovenski Korotan, žal, vsi predobro vemo. Suženjska naša pohlevnost brez ponosa in zavesti se umika nemški nadutosti in oholosti. Spreglejte in okrenite smer koroški politiki, da rešimo, kar se še da rešiti.

Cesar na Koroškem. Ob priliki velikih vojaških vaj se je mudil cesar štiri dni na Koroškem. V Celovcu so mu napravili na čast veliko bakljado. Na tiskarni družbe sv. Mohorja je bilo 5 slovenskih trobojnic, ki jih je dal celovski župan pod pritiskom zagrizenih vsenemških fanatikov s silo odstraniti. — Neovirano pa so vihrale po mestu izdajalske frankfurtarice, ki so jih meščani v pozdrav razobesili, dasi je znano, da žalijo njegova čuvstva. Povodom svojega bivanja na Koroškem je cesar daroval v razne dobrodelne namene 14.300 kron.

Primorsko.

Trst.

Resnica je, da tvorijo italijanstvo Trsta večinoma sami slovenski renegatje in podaniki italijanskega kraljestva. Kaj in kakšni so prvi, ne moremo dvomiti, saj že zdavna ve naše ljudstvo, da je poturica hujši od Turka. Slovenski odpadniki, renegatje, stoje v Trstu v prvih vrstah proti nam, in žal, teh novodobnih janičarjev je mnogo. Roditelja sta Slovana po rojstvu in v mnogih slučajih tudi po mišljenju, otroci pa so zagrizeni naši sovražniki.

Mnogo smo tudi sami krivi. Ali res je, da tiči glavna krivda temu v razmerah, nad katerimi mi nimamo moči in ki jih sami ne moremo spremeniti. Glavni vzrok janičarstvu je dejstvo, da nimamo potrebnih slovenskih šol, kjer bi se naši otroci vzgajali v maternem jeziku in slovenskem duhu. Slovenski starši so primorani pošiljati svoje otroke v italijanske ljudske šole, kjer se skoro nič ne nauče, a vrh tega se še odtujujejo svojemu rodu.

Drugi in morda večji del tržaškega italijanstva tvorijo priseljenci iz bližnjega kraljestva. Ti tuji, ki jih je v Trstu kakih 40 do 50 tisoč, so posebni ljubljenci tržaškega magistrata, ki jim daje povsod prednost pred domačini. Tak tujec dobi v Trstu hitro zaslužek in kruh, dočim morajo domačini in avstrijski državljani v velikem številu brez dela postopati ali pa si iskati zaslužka drugje po svetu. Za italijanske prihajajoče stori tržaško židovsko vodstvo vse, ker ima v njih ljudi, ki so mu zmirom na razpolago za manifestacije in demonstracije proti domačinom in državi, v kateri uživajo dobrote ter so deležni gostoljubja in brezprimerne prizanesljivosti.

Ti inozemci, med katerimi je mnogo sumljivih bitij in hudodelcev, žalijo tržaške Slovence ob vsaki priliki na silen način. Po zatrjevanju tržaških italijanskih listov so ti tuji podaniki sami tržačani in državljani, a

Slovenci, ki morajo nositi vsa bremena, ki jim jih nalaga država, pa sami tuji.

Prva potreba in dolžnost tržaških Slovencev je, da zastavijo vse delo in energijo v to, da napravijo konec tem kričečim razmeram.

Novi volilni red za Goriško, kateri je za Slovence tako krivičen, je dobil torej cesarjevo odobrenje in stopi v veljavo. Po novem volilnem redu bode imel goriški deželni zbor 30 poslancev in sicer: 6 poslancev za veleposestvo, 5 poslancev za mesta in trge, 2 za trgovske in obrtne zbornice, 10 za kmetijske občine, 6 za splošno kurijo in 1 virilista v osebi goriškega nadškofa. Ker je mesto Gorica priključeno furlanskim mestom in trgov, je, dokler ostane novi volilni red v veljavi, izključeno, da bi si Slovenci, če bi prav dobili mesto Gorico v svoje roke, priborili kedaj večino v deželnem zboru, čeprav je slovensko prebivalstvo v deželi v ogromni večini. To modro postavbo imajo klerikalni poslanci na vesti, čeprav so potem, ko je bilo že prepozno, proti njej protestirali in zahtevali, naj se ne predloži cesarju v potrjenje.

Slavnost pevskega društva „Hajdrih“ na Proseku. V nedeljo je obhajalo društvo „Hajdrih“ na Proseku pri Trstu svojo 20 letnico, ki je sijajno uspela. Zastopanih je bilo 37 različnih društev, pevcev in pevk do 800. Skupni zbor „Buči, buči, morje adrijansko“ je pelo do 300 pevcev; dirigiral je gosp. Fr. Stele iz Kamnika. Prosek je bil krasno ovenčan z zastavami in slavoloki.

V Kanfanaru, istrski občini, kjer so doslej paševali lahoni, so pri občinskih volitvah pretekli teden zmagali Hrvatje v II. in III. razredu.

Kranjsko.

Pri ljublj. sodišču se ima v kratkem popolniti mesto dveh sodnih pristavov. Za ti službi prosi več starejših, izvrstno usposobljenih slovenskih pristavov. Justična uprava namerava imenovati na ti mesti enega Slovence in enega Nemca, in sicer sodnega adjunkta v Črnomlju Stöckla. Ta mož, zagrizen Nemeček, je bil šele pred par meseci imenovan za adjunkta in je preskočil, ker ima veliko zaslonbo v odločilnih krogih v Gradcu, celo vrsto svojih slovenskih kolegov. Izmed teh jih je nekaj še sedaj sodnih avskultantov, dočim je Stöckl po par mesecih službovanja že na poti, da avanzira pred svojimi starejšimi slovenskimi kolegi, ki že leta in leta opravljajo svojo službo v kakšnem zapuščenem kraju zunaj na kmetih. To je škandal, ki ga je treba javno ožigosati. Kam pa pridemo, če se bodo naši slovenski uradniki vedno in vedno zapostavljali na ljubo in korist nemškutarjskih protežejev! Kdo izmed slovenskih pravnikov pa še bo vstopil v bodoče pri sodišču, ko je znano, da morajo slovenski avskultanti s sodnimi izpiti leta in leta čakati na imenovanje, dočim pri Nemcih in nemškutarjih sodna uprava komaj čaka, da položi sodni izpit, da jih takoj imenuje za adjunkte. Treba bo enkrat pošteno zaplesati z ministrom Pitreichom. Kar se godi v zadnjem času pod njegovim žezlom, to že presega vse meje! Saj Pitreich v zadnjem času proti Slovincem bolj sovražno nastopa, kakor svoje dni Gleispach, ki je ustvaril cel sistem zapostavljanja slovenskih uradnikov. Opozarjamo slovenske poslance na naše kričeče justične razmere!

Ljubljanska I. državna gimnazija. Učna uprava na Dunaju in v Ljubljani dela na to, da se I. državna gimnazija v Ljubljani razdeli. Za nemške osnovne razrede se postavijo nemški ravnatelj in samo nemški profesorji v vseh osmih razredih, za slovenske vzporednice pa slovenski podravnatelj s slovenskimi profesorji pod varuštvom nemškega ravnatelja. To je vnebovpijoča krivica in strahovit udarec, ki ga misli zadati vlada slovenskemu srednjemu šolstvu! — Vse to so sadovi naše malenkostne politike, ki pomenja samomor slovenskega naroda.

K poglavju o Jurčičevih spisih. Ljubljanski kritik se je v „Sl. Narodu“ z dne 29. avg. zadržal v „Naš List“, češ, da „črti in blati v narodnem delu preizkušene može“. To je infamno

obrekovanje in vprašamo, kedaj je to zakrivil „Naš List“? Ali morda takrat, ko je v „Slov. Narodu“ očital vaš kolega šarlatanstvo glede latinske slovnice in je „Naš List“ posnel to kritiko? In vi ste se v svoji maševanjaželjnosti in suhi jezi zagnali v „Naš List“! Ali smo se morda takrat pregrešili in izdali načela poštene slovenskega lista, ko smo ožigosali narodno izdajstvo v „Dož. šolskem svetu“? Vse narodno slovensko časopisje je bilo z nami istega mnenja, da je treba rak-rano na narodnem telesu izžgati z razbeljenim železom! Edino vi ste zoper to! Logična posledica te pisave je, da ste za to, da bodi ravnatelj II. ljubljanske gimnazije Nemec! Saj kažete silno ogorčenost, ker smo po zaslugi obsodili glasovanje Levčev in drugih! Ali ste se hoteli morda s tem prikupiti nadzorniku? Potem je to lačno štreberstvo, da mu ni para. Ali ni bilo prav od nas, da smo se zavzeli za sirotnega Jurčičevega brata, ki trpi pomanjkanje v borni koči! Ali vam ni prav naša pisava zoper Kalteneggerja! Nizke lastnosti majhnega duha so se pokazale v jasni luči, in slava dobremu geniju Slovencev, da ste se razkrinkali sami! Blato, ki ste je metali na nas, pade na vas nazaj, v obraz „sežganega tatu tuje časti“.

Jurčič in „Narodna tiskarna“. „Slovenski Narod“ je pisal dne 27. avg. z mastnimi črkami naslednje: „Zasluzila ni „Narodna tiskarna“ niti vinarja pri Jurčičevih spisih, marveč ima še izgubo. — Dva dni pozneje pa dokazuje v „Sl. Narodu“ „sežgani tat tuje časti“, da je že začetkom leta 1886. imel „Odbor za Jurčičev spomenik“ za izdane prve tri zvezke 44 gld. 76 kr. prebitka! Toraj že pred 21 leti! In do danes je izšlo nadaljnjih osem zvezkov in ponatiski prvih treh! In zdaj nam dični pedagog očita, da nimamo prav! Rekli smo, da ima „Narod. tiskarna“ dobiček od Jurčičevih spisov, pride nekdo in dokaže, da so nosili že l. 1886. Jurčičevi spisi toliko in toliko čistega dobička, v isti sapi pa nas psuje in nam očita laž. Zares, ostanite pri svojih cokljah! „Sl. Narod“ mora z bridkim usmevom vzdihniti: „Kadar pride coklar fajn, treba mu ni reči: herajni!“ Prevzemite ulogo „Krojača Fipsa“, zakaj talente imate, ut figura docet.

Mesto Kočevje je imenovalo naučnega ministra dr. Marcheta častnim meščanom v priznanje njegovih zaslug za razširjenje tamošnje gimnazije. Kočevski krošnjari imajo svojo gimnazijo, ves slovenski narod še vedno zastonj čaka nanjo! To je tudi evropski kulturni škandal in vredno bi bilo, da naši prvi in prednji publicisti spravijo ta madež te naše ustavne in kulturne države pred forum cele Evrope!

Ravnatelj gimnazije v Kranju je imenovan profesor Ign. Fajdiga iz Ljubljane.

Shod državnih slug. V Ljubljani se je vršil v nedeljo shod državnih slug. Zahtevali so zboljšanje plač, posebej še zboljšanje pokojnin in preskrbe vdov in sirot.

Narodnemu občinstvu v uvaževanje! Skoro se zopet začno vračati naši dijaki v Ljubljano. Navada je, da prihajajo roditelji z njimi, ki se ob tej priliki hkratu založe s svojimi potrebščinami. Za umestno smatramo pri tej priložnosti, opozoriti narodno občinstvo, prihajajoče v belo Ljubljano, da izvaja dejansko geslo „Svoji k svojim“ in se pri nakupovanju blaga sploh, zlasti pa tudi šolskih potrebščin in šolskih knjig obrača do narodnih, slovenskih trgovcev. Slovenska trgovina vseh strok, zlasti tudi knjigarne in trgovine s papirjem so danes že toliko napredovale ter so na taki stopnji, da ni več vzroka, zalagati svoje potrebe pri trgovcih, ki niso Slovenci. Pri slovenskih trgovcih je dobiti prav tako prave, po učenih redih predpisane knjige, kakor v nemških trgovinah. Naj se ne da noben Slovenec prepričati, da temu ni tako, pa naj se to dopoveduje ali saj namigava tudi od kakega šolnika, ki v svoji preveliki nemško-nacionalnosti ni še prišel do spoznanja, da je v slovenskem mestu; tudi se ne daj nikdo zavesti od kričave reklame, ki sega včasih, popolnoma nepravilno, celo v šolska poslopja. Pravo rodoljubje in resnično narodno prepričanje se kaže v tem, da podpiramo in za-

slanjamo svoje sorojake! — Slovensko trgovsko društvo „Merkur“ v Ljubljani.

Koslerjeva pivovarna. Gotovo ve vsa Ljubljana, da je pivovarnar Kosler strasten nemški nacijonalec, ki plačuje vsako leto svoj prispevek „Schulvereinu“ in drugim nemškim bojnim društvom, katerih edini namen je germanizirati slovenski svet. Človek bi torej čisto dosledno mislil, da se bomo Slovenci zedinili med seboj v gospodarsko enoto, da bomo skrbeli za povzdigo slovenske pivarniške industrije in Koslerjevo pivo kratkomalo odklanjali. In to bi bilo zelo kmalu, da bi naduti nemški pivovarnar začel ubirati druge strune napram Slovincem. Brez slovenskih gostiln je Koslerjeva pivovarna brez odjemalcev, in to se kaj lahko zgodi, da se slovenski gostje izogibajo gostiln, kjer točijo Koslerja in zahajajo samo tja, kjer šumi slovensko pivo. Kdaj bi bili Čehi že izpeljali to gospodarsko delo, pri nas je seveda drugače. Kakor povsod, delamo tudi tu tako, kot nobeden. Slovenska narodna društva prirejajo veselice na Koslerjevem vrtu, kakor bi se ne dolgočasil Narodni dom nam pred nosom. Slovenci podpiramo svojega zopernika in na narodnih veselicah govorimo o svoji moči in slavi in jahamo visoke besede, mestu da bi ostali zvesti samim sebi. Začnimo čisto energično akcijo tudi zoper društva, ki bodo prirejala svoje veselice pri Koslerju! In to zategadelj, ker ta nemški pivovarnar noče vedeti prav nič o Slovincih. V službi ima na vseh bolje plačanih mestih same Nemce in tujce, nas pa prezira. Zob za zob! Napravimo že enkrat red v svojem gospodarstvu!

Zadruga gostilničarjev, kavarnarjev, žganjetočilcev in izkuhov v Ljubljani razpošilja sledeče: Vabilo na I. kranjski splošni gostilničarski shod, ki bo v Ljubljani 16. in 17. septembra 1907. Vspored: I. V pondeljek, dne 16. septembra sprejem gostov pri raznih vlakih; člani sprejemnega odseka bodo nosili znake v mestnih barvah. Zvečer komers v hotelu „pri južnem kolodvoru“ (g. Seydl), kjer svira popolna društvena godba in sodeluje iz prijaznosti slavno slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“. Začetek ob 8. uri. Vstop prost. II. V torek, dne 17. septembra do 9. dopoldne sestanek v restavraciji g. Križa „pri Zvezdi“ na Cesarja Jožefa trgu. III. Ob pol 10. uri dopoldne zborovanje v veliki dvorani „Mestnega doma“. Na vspredu je mej drugim: Predlog za odpravo vinske pijačevalne kleti v Ljubljani in ustanovitve vinskih sejmov po deželi, o odpravi osmin ali takozvanih bušenšankov, akcija proti pivovarniškem kartelu napram gostilničarjem, predlog o zadacanju vina za privatnike, protest proti dajanju koncesij v najem tretjim osebam, odprava prodaje piva privatnikom naravnost iz pivaren in zahtevanje koncesijoniranja prodaje vina in piva v steklenicah, odprava privatnih nekoncesijoniranih izkuharij, predlog glede ustanovitve obrtnega sodišča v Ljubljani, strokovna organizacija zadrug na podlagi novega obrtnega zakona in o ustanovitvi strokovne šole, odprava prisilne uprave in rubežni koncesij, o ustanovitvi gostilničarske deželne zveze in zavarovanju za starost, razni nasveti in predlogi. — IV. Ob 2. uri popoldne banket v hotelu „Ilirija“. P. t. udeležniki shoda, kateri se žele udeležiti tudi banketa, naj se blagovolijo zgledati do 15. sept. združnemu odboru ter priposlati 4 krone za kuvert in osebo. Gospode načelnike zadrug in druge stanovske tovariše vljudno prosimo, da delajo propagando za mnogobrojno udeležbo tega shoda, in da svoje tovariše, ki bi slučajno ne dobili vabila v roke, povabijo na ta prvi gostilničarski kongres na Kranjskem. Kongres mora biti tej obrti v splošno korist in pričetek krepke združene organizacije. Na noge za zboljšanje in napredek! Vabilo velja obenem kot vstopnica k shodu.

Odbor zadruge gostilničarjev, kavarnarjev itd. v Ljubljani prosi tem potom vse tiste, ki bi se radi udeležili shoda dne 16. in 17. septembra v Ljubljani, a niso prejeli vabila, naj se nemudoma za isto zgledajo po dopisnici, dobe pa tudi vabila lahko na dan shoda v Mestnem domu. Koder so zadruge, je odbor poslal vabila zadrugam ter prosi, da dotična

načelnštva store svojo dolžnost in člane povabijo. Kdor si želi napredka in koristi v svoji obrti — pridi na shod.

Ljubljansko pokopališče pri sv. Križu meri skoro 20 oralov, od katerih je 18 določenih za pokopavanje; dva orala sta porabljena za poslopja, ceste in dohode. Poslopja so stala 120.000 K, vse drugo pa 170.000 K.

Dijaški koledar za leto 1907/8. V najkrajšem času izide „Dijaški almanah za leto 1907/8“, na katerega že sedaj opozarjamo naše dijaštvo. Vsestransko bogata vsebina in pri tem nizka cena — eno krono, nam je porok, da bo dijaštvo rado po njem seglo. V koledarju bodo uvrščeni spominski dnevi, sledile bodo razne tabele in obširne informacije o vojaški dolžnosti. V oddelku „Šolstvo“ bodo označene vse visoke šole, katere pohajajo Slovenci, informacije o vpisovanju in o študiju bodo zlasti pri univerzi in tehniki temeljite. V oddelku o našem dijaštvu bo na prvem mestu kratek zgodovinski pregled, nato pa slede informacije o narodno-radikalnih in o drugih slovenskih akademskih društvih, o ferijalnih organizacijah, o naši dijaški žurnalistiki in nazadnje o podporništvu slovenskega dijaštva. Člankovi del bo obsegal sledeče članke: „Narodno-radikalno gibanje“; „Znanost in verstvo, verstvo in šola“; „Dijak in podrobno delo“; „Alkohol in etika“; „O organizaciji“; „Delo v društvu“ ter „Aforizme o slovenskem dijaštvu“. Upamo, da se je z izdajo dijaškega koledarja ustreglo davni želji našega dijaštva, ki je moralo doslej segati po tujih podobnih proizvodih.

Trgovski koledar za leto 1908: Slovensko trgovsko društvo „Merkur“ in odbor; — posredovalnica; — koledar; — kolkovne lestvice; — podrobna določila za kolkovanje listin, spisov računov itd.; — poštne določbe; — kovani denar raznih držav; — mere in uteži držav, ki še niso uvedle metričnega zistema; — obrestne tabele; — preračunjevalne tabele; — užitninska tarifa za mesto Ljubljano; — uvozna carina od špecerijskega blaga, južnega sadja, dišav in semen; — lovski red; — avstrijski konzulat; — deset zapoved za trgovce; — knjigovodstvo; — tabela za razredčenje alkohola; — zamenjava pokvarjenih kolkov in kolkovnih vrednostnic; — varstvo iznajdb (patent); — vzorci-modeli; — pokojninski zakon za zaseb. uslužbenice; — vkladarina na železnicah; — o povzetju in predplačilu na po železnici odposlano blago; — predpisi za naročitev železniških vozov; — preračunavanje faktur; — o varstvenih znamkah; — krošnjarstvo, dopustnost trg. potovanja; — razprodaje; — ugodnosti na železnicah za trgovske potnike s kovčki in uzorci; — potni listi; — kaj je treba storiti osebam, ki hočejo postati samostojni trgovci (pri tem so navedene vse vrste trgovine, za katere se po novem zakonu zahteva dokaz vsposobljenosti); — kako se protokolira firma; — trgovske in obrtniške zbornice; — kratice; — šekovno pravo; — pravno razmerje med šefom in nastavljenecem zlasti glede odpovednega roka. — Koledar nudi, kakor kaže obširna vsebina (144 strani teksta), mnogo posebnega in praktičnega. Zlasti opozarjamo na zelo praktično vreden in zelo poučen spis o knjigovodstvu, ki obsega 27 tiskanih strani z malimi vzorci in dvema velikima tabelama ter na penzijsko zavarovanje privatnih uslužbencev, ki je tako za vse delodajalce, ki imajo uslužbene privatne nastavljence, kakor za nastavljence same velike važnosti. Koledar sta uredila gosp. dr. Rudolf Marn in knjigovodja gosp. Silvester Škerbinec. Cena 1 K, po pošti 1 K 20 v.; naročiti ga je naravnost pri slov. trgovskem društvu „Merkur“ v Ljubljani in ga ni zamenjati s trgovsko-obrtnim koledarjem, ki ga izdaja nek zasebnik.

Gospodarstvo.

Zemljiško razdolževanje na Slovenskem s konverzijo denarnih dolgov.

Zemljišča in druge nepremičnine v Avstriji so preobložene z dolgovi, ki so znašali še nedavno okroglo 11.000.000.000 kron (t. j. enajst milijard). V naših slovenskih pokrajinah so bili in so še ti dolgovi ogromni, na pr. Štajerska jih ima okroglo 700.000.000 K (700 milijonov kron), Koroška skoro 200 milijonov kron in Kranjska ne dosti manje, tako, da prihaja na pr. na Štajerskem na vsak kvadratni meter zemlje povprek 3 vinarje dolga, na Koroškem in Kranjskem pa 2 vin. Res se zemljiško-vknjiženi dolgovi tudi vračajo, ali vendar presegajo

na novo intabulirani dolgovi vsako leto izbri-
sane ali plačane terjatve. Tako se je na pr.
l. 1904, iz katere dobe so bili priobčeni v tej
stvari zadnji statistični izkazi, v Avstriji vknji-
žilo 1120 milijonov kron, izknjižilo le 720 mi-
lijonov kron, t. j. za 400 milijonov kron so do-
bila zemljišča več bremen in sicer: na Štajer-
skem 14 milijonov, na Koroškem 5, na Kranjskem
4, v Trstu 7, na Goriškem 3, in v Istri 5 mi-
lijonov kron več. Če tudi so ta zemljiška obre-
menjenja zelo visoka, vendar so ta števila v
resnici nekoliko manjša, ker se vsako zemljiško-
vknjiženo breme ne izknjižuje takoj, ko je bilo
deloma ali popolnoma plačano, zlasti se pri
amortizacijskem vračevanju izknjižuje ves dolg
še le po preteku dolgih let, čeravno je velik
del bil veliko prej poravnani. Upati je, da hi-
potečno zadolževanje ne bo rastlo v bodoče,
zlasti na denarnem zadolževanju te vrste. Dol-
govi se bodo sicer delali v bodoče; vendar se
bo ljudstvo vsled vedno večjega števila poso-
jilnic posluževalo osebnega kredita, ki je cenejši
in pri posojilnicah običajnejši. Ker pa raste v
poslednjem času na nepričakovan način vrednost
zemljišč, zato se bodo tudi v bodoče na hipo-
teke vedno večje svote posojevale. Morda se se-
danji običaj, po katerem se že 30-kratna svota
posoja na katastralni čisti donesek, še prekosi in
se bo sčasoma znabiti 40krat tako velika svota
posojevala. (Zdaj sicer še ne, ker v Evropi ni
veliko denarja in še ta je drag.) Kljub temu
moramo odsvetovati, da ljudstvo preveč obre-
menja svoja zemljišča z denarnim posojilom.
N. pr. l. 1904 se je na Štajerskem na zemljišča
in hiše intabuliralo 35 milijonov K, na Koro-
škem 9, na Kranjskem 8, v Trstu 11, na Go-
riškem 5, v Istri 7½ miliona kron. Kar pri-
haja na ta način dolgov v zemljiške knjige, to
je vselej z velikimi stroški združeno.

Stroški za intabulacije so namreč veliki,
ker stanejo kolki mnogo, in ker notarji in od-
vetniki, ki običajno izvršujejo vknjiženje, po
svojih tarifih dokaj računajo.

Enaki stroški zadevljajo dolžnika tudi
takrat, kadar dolgove izpravlja in odstranjuje
iz zemljiških knjig. Najhujše pa tlačijo visoke
obresti. Navadno se sicer jemljejo pri hipotečnih
posojilih nižje obresti nego pri osebnem kreditu;
vendar so tudi pri intabulacijah v Avstriji pre-
visoke obresti, posebno v Galiciji in Bukovini,
kjer so se še l. 1904 vknjižile 6—7%, 7—8%,
8—10% in 10—12% obresti. In še celo v slo-
venskih pokrajinah so bile previsoke obresti.
Na pr. na Štajerskem so se omenjeno leto v
81 slučajih vknjižile 6—12% obresti, na Ko-
roškem pa le v 7 slučajih, na Kranjskem v 105
in na Primorskem v 380 slučajih. Koliko
je bilo takih slučajev v prejšnjih letih, o tem
nimamo podatkov, gotovo pa vsako prejšnje
leto veliko več, ker je bil v letih pred 1904

dražji denar, ki ga je bilo pa v l. 1904 in 1905
in do najnovejšega časa dosti po nizkih cenah
v svetovnem prometu.

Visoke obresti pa težijo dolžnika, kakor
teži težak kamen, ki si ga človek naprti na
rame. Zato se trudijo dolžniki, da plačajo prej
ko prej visokoobrestne dolgove. Ako jim pa to
ni mogoče, si pa prizadevajo, dobiti posojilo za
nižje obrestovanje. Ta manipulacija se zove
konverzija (prenašanje) dolgov in se izplača,
ako niso s tem preveliki stroški združeni in ne
preveč pisarij in zavlačanja. V tej stvari smo
dobili mesto prejšnjih zakonov, ki so bili res
neukretni, nov zakon, z dne 22. febr. 1907 št.
49 drž. zakonika. Po tem zakonu ni nič več
treba — kakor po prejšnjih zakonih — za vsak
posamni slučaj prositi finančne direkcije opro-
ščenja od predpisanih dokaj visokih pristojbin

za intabulacijo prenešenih hipotečnih dolgov.
Vsak denarni zavod ima pravico, da se intabu-
lira za svoto, s katero je on plačal že vknji-
ženi dolg, na isto mesto, na katerem je bil
dolg, ki je zdaj plačan. Toda pogoj je ta,
da se mora posoditi denar le za pokritje sta-
rega dolga in to najmanj za dobo 6 let. Drugi
pogoj je v tem, da se da ali novo posojilo na
najmanj za ¼% nižje obrestovanje ali na
amortizacijo, t. j. da se z vsakoletnimi (polulet-
nimi) obrestmi odplača tudi nekaj kapitala,
tako, da se dolg od strani upnika ne more od-
povedati, ako le dolžnik redno poravnava obresti
in letna odplačila (anaitete). Za taka prena-
šanja zemljiških dolgov so po novem zakonu
silno majhni stroški in znašajo le 6—7 K (za
kolke, ako se pisarije nič ne računijo), in tudi
tedaj, če je dolg, ki se konvertira, še tako visok.

Tiskarna knjig in umetnin
A. Slatnar v Kamniku

se priporoča za vsakovrstna v njeno stroko spa-
dajoča naročila. Izvršitev lična. Cene zmerno.

C. in kr. dvorni založnik

Papežev dvorni založnik

lekarnar Piccoli Ljubljana

Dunajska cesta (lekarna pri angelju)

opetovano odlikovan, priporoča nastopne preizkušene izdelke:

Malinov sirup,

najskrbneje prirejen iz aromatičnih gorskih malin, je iz-
redno čist izdelek, neprekosljive kakovosti, pomešan z
vodo da prijetno in žejo gasečo pijačo. Steklenica 1 kg ste-
rilizirana, velja K 1-50, ½ kg steklenica K — 90, poštni zavoj, netto 3 kg, franko za-
vojnina in poština K 5-60. Razpošilja se tudi v sodčkih po 10, 20, 40 in več kg.

Železnato vino

vsebuje za sla-
bokrvne in ner-
vozne osebe,
blede in slabotne otroke lahko pre-
bavljiv želez. izdelek. ½ lit. stekl. 2 K.

Tinktura za želodec

je želo-
dec kre-
pilno,
tek vzbujajoče, prebavo in odprtie
telesu pospešujoče sredstvo. 1 st. 20 v.

Naročila se točno izvrše proti povzetju.

„BIBE“

brezalkoholna pijača iz sadnega
soka. Pomešana z vodo da prijetno,
žejo gasečo ter redilno in za prebavne
organe zdravo pijačo. Steklenica 1 K.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborna zalogo vsakovr-
stnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

PFAFF šivalni stroji

so najboljši

za družinsko uporabo.
Šivajo, krpajo in vežejo.
Neprekosljivi za obrtne namene,
šivajo naprej in nazaj.

! Kroglasto ležišče !

Glavni zastopnik

Fr. Tschinkel

Ljubljana • Kočevje

Mestni trg 9. v gradu.

56

Žene!

Ako trpite na zastajanju krvi ali na podobnih boi-
leznih, pišite pod naslovom: P. Ziervas, Kalk 245 pr-
Köln ob Renu.

Nekaj izmed več sto zahvalnih pisem:

Gospa B. v W. piše: „Najtoplejša zahvala, Vaše
sredstvo je učinkovalo že po 5 dneh.“

Gospa L. v M. piše: „Vaše izvrstno sredstvo bom
vsakomur priporočala, ga meni ne sme nikdar zmanjkati.“

Arhitekt S. v M. piše: „Za izvrstno in točno po-
strežbo moji ženi se Vam iskreno zahvaljujem. Učinek
se je pokazal že po 3 dnevni uporabi popolnoma in vse
se je izvršilo brez bolečin.“

Proti vposlatvi 1 marke (K 1-20, tudi v znamkah)
razpošiljam knjigo: „Motenje perijode“ (Die Störungen
der Periode) od dr. med. Lewis. Prospekt zastoj, poštino
je plačati.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena
leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena
leta 1882

Podrejena skontraciji „Zadružne zveze“ v Celju

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada
št. 828.406.

4½%

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog
K 11,060.929-20

Upravno premoženje kmetske
posojilnice 31. dec. 1906
K 11,325.728-62.

Denarni promet
K 50,486.935-14

Varnost hranilnih vlog je tudi zjamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5¼% z 1½% na amortizacijo ali pa po 5¼% brez amortizacije; na
menice po 6%. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Fran Čuden

v Ljubljani v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovci z zlatino in srebrnino. Eksport. Ceniki zastoj in poštne prosti. Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Schneider & Verovšek

Trgovina z železnino in stroji na debelo in na drobno.

Ljubljana, Dunajska cesta 16

priporoča se za dobavo železnine vse vrste, zlasti: orodje, stroje in motorje za roko-delce, okove vse vrste za stavbe in po-hištvo, traverze, cement itd. Opozarjava na hitro in točno postrežbo! Nizke cene!

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-čistilno sred-stvo! **SEYDLIN** Izdelovatelj O. Seydl Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

elegantne obleke po meri

~ iz pristnega angleškega blaga. ~

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

Kubična knjiga

ali hitri računar za trgovce z lesom (na staro mero) K 3-20, s poštino 10 v. več.

Kubična računica

(II. natis) cena 1 K, po pošti 10 v. več.

Nova kubična knjiga

ali hitri računar za trgovce z lesom, po novi decimalni ali meterski meri. V pla-tno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Žaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si — poljedelskih strojev, največjo zalogo slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih na-grobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnotam zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnice, vseli vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg

Velika zaloga zlatih in srebrnih žep-nih ur, stenskih ur, vsakovrstnih optičnih predmetov. Zlatnine in sre-brnine. Cene nizke.

Genovniki zastoj in franko.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otroških čevljev

iz najboljših tovarov, domačih in tujih.

Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: droge, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotogra-fijske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za, tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesionirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte povsod

„Naš List“

MARIBOR • Karčovin 138

IVAN LAMPRECHT ML.

Zavod svetlobnega slikateljstva in tovarna teh potrebščin se priporoča za

izdelovanje slik in vseh fotografiranih potrebščin

posebno se opozarja na svetlobno občutljive plošče v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Najboljše delo, delu primerna cena!

Zahtevajte cenik!

Svoji k svojim!

Zakonito zavarovano.

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apotheka des A. Thierry in Pregrada bei Robitsch-Sauerbrunn.

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah. Brošure s tisoči za-hvalnih pisem zastoj in franko.

Vsako ponarejanje kaznjivo.

Edino pravi je le **Thierry-jev balzam**

z zeleno znamko z nuno.

12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.—

Thierry-jevo centilolijsko mazilo

za vse še tako zastarane rane, vnetja, poškodbe itd. 2 lončka K 3.60.

Razpošilja le proti predplači ali po povzetju.

Obe ti dve domači sredstvi sta kot najboljši splošno znani in svetovno slavni.

Naročila je nasloviti na

Steckenpferd-Lilijino mlečno milo

Bergmann & Co., Craždane in Dečin ob Labi

je in ostane glasom vsak dan dohajajočih priznalnic najuspešnejše izmed vseh medicinskih mil zoper pege, kakor tudi v doseg in ohranitev nežne, mehke kože in rožne polti. Na prodaj komad po 80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, trgovinah s parfumerijami in milom in v brivnicah.

Kdor si hoče napraviti dobro domačo pijačo ali podaljšati svojo zalogo, naj se obrne zaupno na tvrdko:

C. F. Schubert, Gradec, Murplatz 10.

Le „Zvezdna cikorija“

iz Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani

je pravi slovenski izdelek!

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice 7.

Priporočila:

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.
Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi, Pozamenterija, porte in žnore, resice, krepince in žnore za tapetnike.

☘ **Krepi in flori za žalovanje.** ☘

Zlate in srebrne resice, čipke in žnore.

Serpe iz svile, čipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlače, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Priporočila:

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venc.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modreci in potrebščine za modrece.

Glave rokavice in rokavice za uniformirance, platena, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Razna narodna pletena in vezena ročna dela.

Priporočila:

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsnike in žepne rute.

Pravo jagrovo normalno perilo, tricot srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in pasovi za šport.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meča, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrbtniki, ovratni robovi.

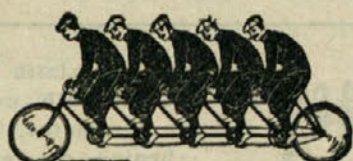
Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

Gospod! Berite novice,
ker so za Vas važne
in koristne.

Jaz razpošiljam po povzetju od K 12:50 jedno krasno dobro in moderno opravo, katera obstoji iz sledečih stvari: jedna fina bela ali barvasta srajca št. 2 — jedne dobre spodnje hlače, jedna lepa spalna srajca, 1 ovratnik po želji, 1 krasno kravato, 1 par trpežnih nogavic, 1 močno brisalko, 1 izvrstne naramnice, 3 dobre žepne rute, vse v eni skatuli lepo aranžirano.

Razpošiljam z obratno pošto. Kar ne ugaja, vrnem denar nazaj.

„Lira-kolesa“

Najboljši izdelek

Najnižje cene

3 letno jamstvo. Pošlje se takoj na poskušnjo. Colnine prosto od avstr. razpošiljalnice. Cenik zastoji. Zastopniki se iščejo.

Rihard Ladewig, Prenzlau

(prov. Brandenburg), poštni predal št. 235.

„flaren“

Pred uporabo.

Po uporabi.

voda za prsa je povsod v porabi pri deklicah in ženah s slabo razvitimi prsi, ali pa pri onih, katere so v otročji postelji izgubile prsa. Tisoče priznanih pisem o sijajnih uspehih je na razpolago. Cena steklenici z natančnim pojasnilom K 5.—. Razpošilja proti naprej plačilu, ali proti povzetju. Specijalna tvrdka za kosmetiko H. Weiss, Dunaj, XIV/3. Sechshaus 7.

Pozor gospodje in mladeniči!

V svoji lekarniški praksi, ki je izvršujem že več nogo 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljše sredstvo za rast brk, brade in las, proti izpadanju brk in las in to je **KAPILOR št. 1**. On deluje, da lasje in brke postanejo gosti in dolgi, odstranjujejo prhljaj in vsako drugo kožno bolezen glave. — Naroči naj si ga vsaka družina. Imam mnogo priznanih in zahvalnic. — Stane franko na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 h, 2 lončka 5 K. — Naročajte samo pri meni pod naslovom

33

Peter Jurišič

lekarnar v Pakracu št. 68 v Slavoniji.

Nad 5000 filijalk po vsem svetu

Pazi naj se, da se
nakupuje samo v naših
prodajalnah.

Naše prodajalne se
vse poznajo po tem
znamenju.

Singer Co. akcijska družba za šivalne stroje

Ljubljana

Sv. Petra cesta 4.

Kranj

Glavni trg 192.

Novo mesto

Veliki trg 88.

Kočevje

Glavni trg 79.

Zaloga olja, živank in posameznih delov • Najboljše je najceneje

Stari stroji se zamenjajo.

— Ustanovljeno leta 1832. —

Priznano
najboljše **oljnate barve**

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo
vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z
jako majhno množino pobarvati veliko površino,

razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

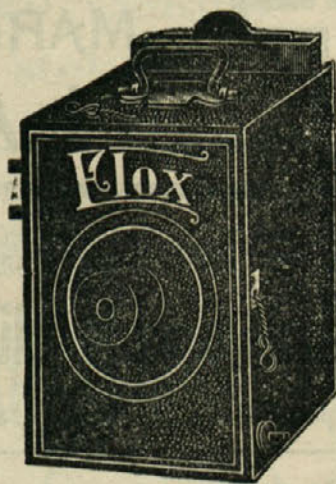
prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža,
laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki dobe se brezplačno.

Prodaja na drobno.

Prodaja na debelo.

„Flox“

je fotografski aparat, s katerim lahko
fotografira vsakdo brez da bi se
prej kaj učil. S tem aparatom se na-
pravlja podobe v velikosti 5x7 cm
in stane eleganten s kompletno opremo
in navo dilm samo K 6.—. Razpo-
šilja po povzetju H. Weiss, Dunaj,
XIV/3. Sechshausstrasse 5/110.

Podružnica v Spiljetu

Delniška glavica:

2.000.000 K

Rentni davek pla-
čuje banka sama.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po 4 1/2 %

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“
po K 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

Podružnica v Celovcu

Res. fond:

200.000 K

Rentni davek pla-
čuje banka sama.